

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia 29 sierpnia 2011 r.

**Pan
Grzegorz Muszyński
Prezes Zarządu
Port Lotniczy Lublin S.A.
w Lublinie**

LLU 4101-16-03/2011
P/11/144

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie przeprowadziła w spółce Port Lotniczy Lublin S.A. w Lublinie (dalej: Spółka lub PLL SA) kontrolę w zakresie przygotowania do realizacji - pod względem uwarunkowań środowiskowych - inwestycji polegającej na budowie regionalnego lotniska użytku publicznego dla Lubelszczyzny w Świdniku.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym w dniu 12.08.2011 r. Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie przygotowanie przez Spółkę budowy regionalnego lotniska użytku publicznego w Świdniku pod względem uwarunkowań środowiskowych.

Podstawą pozytywnej oceny było w szczególności:

- właściwe rozwiązanie, we współpracy z organami administracji publicznej i pozarządowymi organizacjami ekologicznymi, konfliktów związanych z proponowanym początkowo ulokowaniem podstawowych elementów infrastruktury portu lotniczego na terenach obszaru Natura 2000 PLH 060021 „Świdnik”²,

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.

² Obszar Natura 2000 PLH 060021 „Świdnik” obejmuje łącznie 122,8 ha, są to enklawy terenu położone na trawiastej płycie dawnego lotniska zakładowego WSK Świdnik o wymiarach: długość 1240 m (północ-południe), szerokość 1000 m (wschód-zachód). Obszar ten ustanowiono w celu ochrony siedliska susła perełkowanego (*Spermophilus suslicus*), objętego ochroną ścisłą na podstawie przepisów krajowych i UE.

- prawidłowe reagowanie na uwagi organów administracji właściwych do ustalenia uwarunkowań środowiskowych dla planowanej inwestycji oraz społecznych uczestników procedur oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i rzetelne uzupełnienie wskazanych braków i nieścisłości w przygotowanym na zlecenie Spółki raporcie o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na budowie lotniska użytku publicznego w Świdniku³,
- uwzględnienie w dokumentacji projektowej wymagań dotyczących ochrony środowiska, określonych w decyzji środowiskowej wydanej dla budowy regionalnego portu lotniczego w Świdniku⁴ (dalej: decyzja środowiskowa),
- przestrzeganie na dotychczasowych etapach budowy lotniska warunków i zaleceń ustalonych w decyzji środowiskowej dla tych etapów realizacji przedsięwzięcia.

Kwestia lokalizacji regionalnego portu lotniczego dla Lubelszczyzny (Świdnik, Niedźwiada lub inna miejscowość) rozstrzygana była poza PLL SA. O umiejscowieniu lotniska regionalnego na terenie Świdnika zdecydował Samorząd Województwa Lubelskiego, wskazując tę lokalizację w uchwałach Zarządu Województwa i Sejmiku Województwa, dotyczących strategicznych planów i programów rozwojowych Województwa. Zadaniem Spółki było prawidłowe przygotowanie tej inwestycji, m.in. pod względem wymogów wynikających z przepisów z zakresu ochrony środowiska, w lokalizacji wskazanej przez Samorząd Województwa Lubelskiego.

Początkowo rozważano warianty lokalizacji pasa startowego i innych elementów infrastruktury lotniska na obszarze istniejącego lotniska trawiastego WSK Świdnik, w tym również na terenach zajmowanych przez kolonię susłów perełkowanych (obszar Natura 2000) i przesiedlenia susłów na inne tereny. Koncepcja ta spowodowała negatywne reakcje pozarządowych organizacji ekologicznych, które zwracały uwagę, że suseł perełkowany jest gatunkiem ściśle chronionym prawem krajowym i unijnym, a forsowanie proponowanych rozwiązań może doprowadzić do konfliktu z Komisją Europejską i do utraty możliwości finansowania inwestycji z udziałem środków UE.

NIK pozytywnie ocenia to, że Spółka po konsultacjach z organami administracji publicznej odpowiedzialnymi za kwestie środowiskowe, w czerwcu 2007 r. zorganizowała

³ „Raport o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięcia polegającego na rozbudowie lotniska Port Lotniczy Lublin S.A. w Świdniku o docelowej długości drogi startowej 2520 m.”, zwany dalej: Raportem.

⁴ Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w dniu 18.10.2010 r. wydał decyzję znak RDOŚ-06-WOOS-6650/37-9/09/sm/kpa, ustalającą środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia pn. „Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)”, wg wariantu IV.

seminarium poświęcone wariantom lokalizacji obiektów lotniska, z udziałem specjalistów i organizacji ekologicznych. W oparciu o konkluzje tego seminarium, w celu uniknięcia negatywnego oddziaływania planowanej inwestycji na przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 (kolonia susła perełkowanego), Zarząd Spółki w dniu 22.06.2007 r. zdecydował o zmianie planowanej lokalizacji drogi startowej i innych urządzeń infrastruktury lotniskowej poza ten obszar. Opracowano inne warianty lokalizacji obiektów i urządzeń lotniska, minimalizujące niekorzystne oddziaływanie przedsięwzięcia na obszar Natura 2000.

Ponadto w dniu 18.01.2008 r. PLL SA wraz ze Stowarzyszeniem „Lotnisko w Świdniku”, Towarzystwem dla Natury i Człowieka oraz Lubelskim Towarzystwem Ornitologicznym powołała Fundację Ochrony Susła Perełkowanego w Lublinie. Celem jej działalności jest m.in. ochrona przyrody ze szczególnym uwzględnieniem ochrony populacji susła perełkowanego i jego siedlisk oraz wspieranie Spółki w zarządzaniu obszarem Natura 2000. PLL SA przekazała tej Fundacji darowizny na wsparcie badania liczebności i rozszedlenia susłów perełkowanych na lotnisku w Świdniku: w 2009 r. – 5000 zł i w 2010 r. – 8000 zł. Fundacja w 2009 r. i 2010 r. przekazała Spółce raporty o stanie populacji susłów perełkowanych występującej na terenie lotniska w Świdniku w 2009 i 2010 r. Działania te pozwalają Spółce na rzetelne wypełnianie wymogów zawartych w decyzji środowiskowej, odnoszących się do ochrony populacji susła na różnych etapach realizacji przedsięwzięcia.

Przesunięcie lokalizacji obiektów infrastruktury lotniska poza obszar Natura 2000 wiązało się jednak z koniecznością wycinki części kompleksu leśnego (141,42 ha) o nazwie Las Szpitalny, posiadającego status lasu ochronnego położonego w strefie podmiejskiej. W celu minimalizacji skutków tego odlesienia, zgodnie z decyzją środowiskową, do końca roku 2015 należy dokonać kompensacji przyrodniczej w rozumieniu art. 75 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁵, poprzez wprowadzenie zadrzewień w parkach i zalesień terenu na powierzchni 144 ha, na wskazanych w decyzji gruntach miejskich i poza miejskich.

Pozyskanie przez PLL SA zalesionej nieruchomości (141,42 ha gruntu leśnego) i jej odlesienie pod rozbudowę lotniska odbyło się zgodnie z obowiązującymi przepisami, tj.:

- zostało poprzedzone: pozbawieniem przez Ministra Środowiska charakteru ochronnego lasu przeznaczonego pod inwestycję na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach⁶ oraz wyrażeniem przez tego Ministra zgody na przeznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na cele nierolnicze i nieleśne

⁵ Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, ze zm.

⁶ Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59 ze zm.

141,42 ha gruntu leśnego własności Skarbu Państwa, na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 2 i art. 9 ust. 3 ustawy 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych⁷,

- uzyskano zezwolenia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska na wykonywanie czynności zakazanych wobec gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną ścisłą oraz częściową (tj. na: zabijanie owadów, niszczenie roślin, a także niszczenie siedlisk i ostoi roślin oraz zwierząt na terenie objętym odlesieniem), stosownie do przepisów art. 56 ust 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody⁸.

Spółka sporządziła w wymaganym zakresie analizy i opracowania środowiskowe, niezbędne do rzetelnej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i uzyskania decyzji środowiskowej dla inwestycji polegającej na budowie lotniska użytku publicznego w Świdniku, w tym Raport, w którym przeprowadzono ocenę wariantów realizacji przedsięwzięcia pozwalającą na wybór wariantu optymalnego według wyników analizy wielokryterialnej. Za optymalny uznano wariant IV: kod referencyjny lotniska – 4D, powierzchnia lotniska – około 250 ha, pas startowy o wymiarach – 2640 m x 300 m, droga startowa o wymiarach – 2520 x 45m, lokalizacja podstawowej infrastruktury lotniskowej poza obszarem Natura 2000 PLH 060021 „Świdnik”.

Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, przygotowany na zlecenie Spółki w latach 2007-2008 przez konsorcjum złożone z firmy ECOPLAN z Opola i Instytutu Ochrony Przyrody PAN w Krakowie, wymagał uzupełnienia zawartych w nim danych, analiz i ocen. Związane było to ze zmianą początkowej koncepcji umiejscowienia pasa startowego i innych podstawowych elementów infrastruktury lotniska oraz z uwagami zgłoszonymi do tego opracowania przez Krajową Komisję ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko i Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Lublinie. Po kolejnych zmianach i uzupełnieniach dokonanych w latach 2009 i 2010, Raport odpowiadał wymogom określonym w przepisach art. 66 i art. 67 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko⁹ i pozwalał na rzetelną ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach przyjętego wariantu lokalizacji.

Przeniesienie lokalizacji drogi startowej i innych urządzeń infrastruktury lotniskowej poza obszar Natura 2000 PLH 060021 „Świdnik”, zminimalizowało możliwość negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na ten obszar i zażegnało potencjalne konflikty

⁷ Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 ze zm.

⁸ Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, ze zm.

⁹ Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.

z organizacjami ekologicznymi na tym tle oraz pozytywnie wpłynęło na możliwość uzyskania dofinansowania budowy lotniska ze środków pochodzących z funduszy UE. Inwestycja ta została ujęta w Regionalnym Programie Operacyjnym dla Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 (RPO WL), jako jeden z projektów kluczowych pn. „Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)”. W dniu 29.07.2011 r. Spółka złożyła do Instytucji Zarządzającej wniosek o dofinansowanie projektu. Wnioskowana wysokość dofinansowania ze środków RPO WL wynosi około 144 mln zł.

Spółka prawidłowo wykonywała, na obecnym etapie realizacji inwestycji, obowiązki określone w decyzji środowiskowej, w tym w zakresie ochrony obszaru Natura 2000, dotyczące:

- wykorzystania terenu, organizacji i prowadzenia prac budowlanych w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie na środowisko (pkt I.2. decyzji środowiskowej),
- uwzględnienia w dokumentacji projektowej przedsięwzięcia wymagań z zakresu ochrony środowiska wymienione w punkcie I.3. decyzji środowiskowej,
- prowadzenia monitoringu oddziaływania inwestycji na środowisko (zawarto umowy na wykonanie monitoringu kolonii susła perełkowanego, monitoringu w zakresie zderzeń statków powietrznych z ptakami, monitoringu gleby i ziemi).

Zgodnie z prawem rozwiązano także sytuacje kolizyjne inwestycji z elementami środowiska kulturowego. Cmentarz wojenny położony w Świdniku przy ul. Mełgiewskiej oraz obiekty małej architektury (krzyż i kapliczka przydrożna), kolidujące z przyjętym wariantem realizacyjnym lotniska, przeniesiono w miejsca uzgodnione z odpowiednimi organami oraz służbami administracji państwowej i kościelnej.

Wobec niestwierdzenia nieprawidłowości w kontrolowanym zakresie, wymagających podjęcia działań przez Zarząd Spółki, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Lublinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.